

THE COMMENTARIES OF SR FRANCIS VERE

SLAG VAN OOSTENDE (9)

Het is zeker dat, zo de Generaal fout is in zijn daden: hij leende onze personen daarvoor, en wij zijn in Uw macht. Ik heb geen schrik, zo lang ik het woord van Don Augustino heb, voor mijn veiligheid.

De nobele Heer, bewogen door mijn vertrouwen, nam mij in zijn armen, en verzekerde me opnieuw met voorkomendheid. Hij was even goed als zijn woord.

Dit voorbij zijnde, vertelde hij me dat hij dit alles aan de Aartshertog zou overbrengen, en vroeg me mijn mening voor de toekomst. Ik vertelde hem dat het geheel een misverstand was geweest, buiten alle twijfels, en vroeg om de Generaal te mogen schrijven over de huidige toestand van zaken, de ontevredenheid van Zijne Hoogheid, het gevaar waarin wij betrokken waren, en het verder doel van onze besprekingen. (:159).

Dit antwoord werd aan Zijne Hoogheid overgemaakt door Owen, en daarop werd een gezant naar de stad gestuurd. Het gevolg was dat de afgevaardigden werden vrijgelaten.

De Generaal was gelukkig met de terugkeer. Hij had schrik geleden om ons, die -zoals Kapitein Charles Raffart me achteraf vertelde- niet klein geweest was voor mij. Wat kan ik doen voor mijn Luitenant-Kolonel, die ik graag terugzag, en graag mijn losgeld vijf maal betaalde.

Hij was zelfzeker in de hoop op rechtvaardigheid van de vijand. Schrik voor een slechte afloop -zei hij- kon ik niet beter lijden dan voor het goede doel. De reden waaraan hij dacht, en waarom hij zo handelde, was tijdwinst voor de werken in de oude stad. Die werken kenden een goede vooruitgang omdat er geen aanvallen waren en alle handen meteen aan het werk konden gezet worden in het graafwerk met de wapens schietensgereed bij de hand.

Hij behandelde de zaak zo, dat de afgevaardigden weldra terugkeerden, maar de oude stad en de versterkingen waren intussen duizend man sterker geworden.

Hij kon dit niet gedaan hebben, wanneer de onderhandelingen ogenblikkelijk begonnen waren, zo vermeed hij een eerste gesprek.

Zo nam hij de zaak op- ieder heeft zijn eigen manier van handelen-, en zo was de oplossing zeker en veilig voor hem en zijn doel. (:160).

Edward Goldwell, een gentleman, die hem dan in zijn kamer opwachste om hem te verwittigen van hun komst, verweet hen verraad van hun zijde, en maakte daarvan de reden waarom zij niet in de stad mochten blijven.

Deze discussies gingen tussen hen en de Generaal. Intussen kwam er het hoge tij, het water steeg zo hoog, dat er geen overgang meer mogelijk was zonder schip. Een schip was er niet te vinden op die zijde van de stad, en er werd ook geen gebracht, want dit doorkruiste zijn bedoelingen.

De afgevaardigden moesten ter plaatse blijven, maar hij moest hen mijden. Hij kon zijn taak niet doen, met hun ogen en oren zo dicht bij hem.

Daarom stuurde hij hen naar hun vrienden op de oostzijde. Wijselijk zei hij dat eer dat zij opnieuw ter plaatse waren op de zuid- en westzijde om Zijne Hoogheid te bereiken, en de zaak in de raad te bespreken, daardoor kwam er een winst in zijn voordeel van een ganse winternacht en een groot deel van de daaropvolgende dag. Dit viel ook zo uit, en buiten zijn wil om duurde het nog langer.

Bij de terugkeer van de afgevaardigden kwam het gesprek op gang. Hij feestte met hen, dronk en onderhield zich met hen, maar kwam niet ogenblikkelijk aan de toedracht van de zaak, hoezeer zij ook aandrongen.

En zo werd dat deel van de dag en de ganse nacht doorgebracht.

Het zelfde was ons overkomen in het kamp, uitgezonderd de drank. Er was geen overdaad, maar een goede en vriendschappelijke ontvangst. (:161).

In de morgen kwamen vijf schepen uit zeeland de rede opgevaren met 400 man aan boord, samen met de materialen voor de zeeeringen.

Ze landden op het strand met sloepen en lange boten, maar zonder resultaat werden ze beschoten door de vijand.

De aankomst van de hulp van de Staten werd door de Generaal in dank aangenomen om de overeenkomst te verbreken. Nochtans waren de besprekingen nog niet begonnen.

De afgevaardigden werden ontlast, en Cerano kwam als eerste terug. Het was mijn recht om als eerste te gaan, maar ik stuurde Kapitein Fairfax naar Don Juan de Pantochi, die zei dat hij verlangde dat ik bleef, enkel om mijn aangenaam gezelschap, en daar ik hun taal sprak. Ik ging akkoord om geen slechte indruk van mijn integriteit te geven.

Wanneer Fairfax in de stad kwam vertrok Ottanes, en ik na hem.

De Generaal was niet vreugdevol dat ik wegbleef van mijn beurt, maar wanneer ik de reden opgaf, scheen hij tevreden.

Generaal Vere had nu een deel van de langvermelde voorraden ontvangen, samen met de belofte van nog meer. Dadelijk werd de overeenkomst brutaal verbroken, en hij stuurde aande Aartshertog volgend schrijven: (:162).

"Tot hiertoe hielden we het om zekere redenen als nodig te onderhandelen met de afgevaardigden van Uwe Hoogheid.

Terwijl wij een conclusie naderden over de voorwaarden en de artikelen, kwam de oorlogsvloot aan met voorraden. Zo kunnen we niet meer volwaardig aan de overeenkomst voldoen, wat Uwe Hoogheid niet kwalijk zal nemen. Niettegenstaande Uw kracht daalt, zal U ons niet weigeren, als een goede Prins betaamt, om tot een gesprek met uw Hoogheid te komen.

Uit de stad Oostende, 25 december 1601 (get) Francis Vere".

Na al die moeilijkheden voor de Aartshertog om het beleg te houden, werd nu ook zijn eer in de zaak betrokken, samen met wat nog overbleef van hoop voor de inname van de stad. (:163).

Hij was ontmoedigd. Met eigen ogen had hij dit aangezien wanneer hij met de Infante, vergezeld van een gevolg van twintig dames en heren, de stad in ogenshouw nam, steeds met de hoop er binnen te trekken.

N.v.d.v.: Vlietinck schrijft daarover op blz. 290: "Des anderen daags, 1e Kerstdag, bleef de wapenstilstand nog doorgaan en er verenigden zich op de terreinen rondom de stad duizenden toeschouwers van de omliggende plaatsen. Het was een volkomen kermis of volksfeest, waarbij ook de Aartshertog met zijn staf, en de Aartshertogin met twintig hofdames tot nabij de wallen kwamen, en belegeraars en belegerden samen een glas dronken en feest vierden".

Nu was zijn hoop verloren na zoveel vertrouwen, en de vraag voor een grote aanval op de stad kwam naar voor. Dit heel speciaal, omdat juist vóór het gesprek, alles daartoe gereed was.

Was het om wille van de opheffing van de overeenkomst of de hogere sterkte van de stad, maar geen belangrijke aanval volgde vele tijd daarop.

We hebben redenen om te geloven dat Vere dit nooit beklagde. Hij had meteen nog de tijd om aan zijn verdediging te werken met 1200 man, acht dagen lang. Al die tijd stond hij, zelfs bij nacht, bij laagtij op wacht, daar dit het meest gevreesde tijdstip was.

Dit was meteen ook een steun voor zijn manschappen, terwijl spionnen hem van de voorbereidingen van de vijand op de hoogte brachten.

Zorgvuldig werden de hoofdbolwerken Helmont en Sand-hill, samen met de andere, voorzien van kanonnen en stenen, aangevuld met de andere voorzieningen.

Intussen spaarden de belegeraars hun poeder niet. De schepen die dag- en nacht de stad bevoorraadden, waren dan ook de reden voor veel salvo's tussen de stad en het kamp.

De zevende januari was "de" dag voor de belegeraars. Gans de dag bestookten zij, zonder onderbreking, de bolwerken Sand-hill, Helmont en Porc-espice, samen met de omringende plaatsen.

Dit gebeurde met 18 kanonnen uit twee batterijen, één aan de voet van de duinen op de "catteys" en de andere op de zuidzijde daarvan. (:165).

De kanonnières telden 2000 schoten op die zijde van de stad, alle kogels wogen 40 of 46 pond het stuk.

Na dat ik zover betrokken was, ontmoette ik Henry Hexham, die in de strijd gewikkeld was, hier volgt zijn verhaal: Zijne Hoogheid de Aartshertog was in het ootje genomen door de overeenkomst, en dat had hem zwaar gekwetst. Dit bracht ook de woede teweeg in de Oorlogsraad die hem afgeraden had om een aanval uit te voeren op de dag dat het gesprek een aanvang diende te nemen.

Niemand durfde de Aartshertog gedurende een drietal dagen in de ogen kijken na die gebeurtenis. Anderen, om hem aangenaam te zijn drongen aan op een aanval. Hierop nam Zijne Hoogheid een besluit tot wraak op de stad. Hij zou hen allen te vuur en te zwaard brengen, en zijn kommandanten en soldaten zwoeren met hem die eed. Wanneer zij de stad zouden betreden, zou man, vrouw, noch kind gespaard worden.

Nadat de vijand met meer dan 163.200 kanonschoten de stad op de knieën zou gebracht hebben, zou geen enkele steen nog bovenop de andere staan; maar nu, om zijn woede en wraak op ons te koelen, op de 7e januari, vroeg in de morgen, begon hij met 18 kanonnen en halve kanonnen op ons te vuren met kogels van 40 tot 48 pond stuk uit hun batterijen.

Ook het geschut op hun cattery aan de voet van de duinen beschoot de Zand-hil, de Porc-espice en Helmont (:166). Gans die dag tot tegen het avondgloren werd Sandhil beschoten, en de oude stad kreeg 2200 kanonschoten te verduren.

Zo erg was de beschieting dat de plaats eerder de naam van IJzeren heuvel dan Zandheuvel verdiende. De heuvel zat zo vol kogels, dat vele onder hen er af rolden in de False-bray, en kogels die insloegen op reeds eerder ingeslagen kogels, vlogen in stukken de lucht in.

Tijdens deze beschieting maakte de vijand verdere voorbereidingen tot de eigenlijke aanval. Ladders werden aangebracht, munitie en handgranaten werden samen met ander materiaal opgeslagen. Dit bracht meteen ook vermoeidheid in de rangen.

Graaf Farnese, een Italiaan, zou eerst aanvallen met 2000 Italianen en Spanjaarden; hun doel Zand-hill, de bres, en de rand van de oude stad.

De Gouverneur van Diksmuide met 2000 man, Spanjaarden en anderen, zouden Porc-espice en Helmont voor hun rekening nemen.